

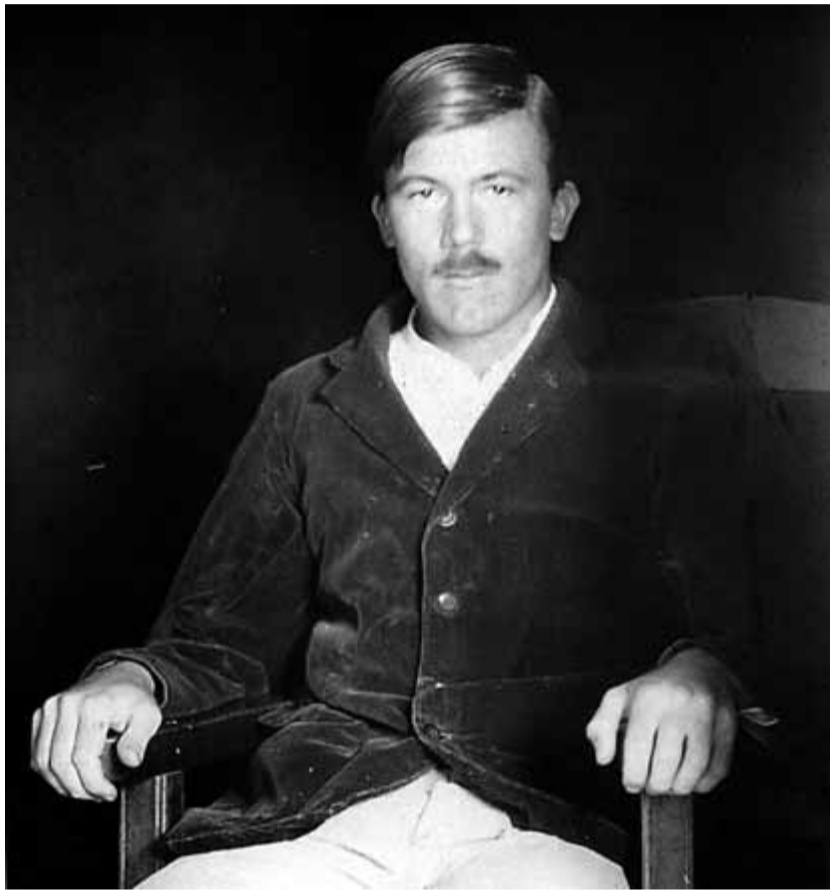
Literatura estrangera

David Castillo

Amb vocació de clàssic

Sempre s'associarà Gerald Brenan a *El laberinto español*. Bestseller de la lluita antifranquista i un dels grans emblemes de l'editorial de l'exili, Ruedo Ibérico, l'assaig era un intent d'analitzar i comprendre les causes de la Guerra Civil. Nascut a Malta el 1894 i veterà de la Primera Guerra Mundial, Brenan es va instal·lar a Andalusia al començament dels anys vint, la va abandonar el 1936, hi va tornar el 1949 i ja no se'n va moure fins a la seva mort, el 1987, excepte quan viatjava. Isolat a les muntanyes de l'Alpujarra, l'assagista britànic va traçar una obra molt arrelada a la cultura hispànica, tot i no perdre la visió oberta del món, que el va dur a relacionar-se amb alguns dels cervells del cercle de Bloomsbury i a ser una referència internacional. Pràcticament sempre des del territori de l'assaig i de l'autobiografia.

Dins la seva obra són obligades les mencions a la biografia de Sant Joan de la Creu, de qui va fer una lectura magistral, i *Una vida pròpia*, que Marta Pessarrodona va traduir per a Destino el 1990. Ara, de la mà de Josep Marco, traductor i professor de la Universitat Jaume I de Castelló, ens arriba una edició d'un dels últims llibres de Brenan, *Pensaments en una estació seca*. Com definir aquest artefacte? Podríem dir que és un compendi de la saviesa, redactat al llarg dels anys en un quadern que és com el bagul d'un dels tresors literaris del segle XX. Amb vocació de clàssic i amb l'estil fragmentat que podem trobar en

L'influent hispanista Gerald Brenan es va instal·lar a Andalusia als anys vint

Ovidi o Horaci, amb la reflexió serena i moderada de Sèneca i amb el geni de Schopenhauer, a qui cita en diferents ocasions, Brenan ens pot parlar del matrimoni, de l'amor i de la gelosia, però també oferir-nos un tractat de literatura, una sèrie d'apunts sobre els somnis, Jung, les relacions socials o el pensador xinès Ying Zhu, a qui cita a partir del que li va comentar a Bertrand Russell. Zhu li va dir que la

major part de la filosofia occidental consisteix a tractar de desfer els embolics que han fet els filòsofs anteriors: "Esprémer-se el cervell per qüestions tan trivials és dolent per al fetge. Els que busquen la saviesa de debò passen els dies mirant com discorre el riu i escoltant com canten els ocells. Les nits les dediquen a l'amor".

I aquest podria ser el resum de la llarga vida de Brenan i les seves pre-

Pensaments en una estació seca

Gerald Brenan
Trad. Josep Marco
Ed. 314
València, 2009
Preu: 14,50 euros
Pàgines: 319

1 2 3 4 5

ocupacions. *Pensaments en una estació seca* és un regal, tan fragmentari com ho és un clàssic antic. De bon començament explica que no té voluntat de ser coherent i que moltes de les seccions les va escriure per al seu amic Cyril Connolly, un altre dels cervells més preclars del segle. S'hi poden trobar des d'instruccions per a la nostra vida sentimental, i tota la burocràcia que comporta, fins a secrets de la vida quotidiana o el clima de Màlaga, "aquest plaer pur, destil·lat, de ser somnolentment viu".

A través dels comentaris sobre literatura podem resseguir la seva biblioteca i els seus gustos, la predilecció per la claredat, l'aversion per l'avantguarda i la visió panoràmica per la literatura. L'obsessió per la nitidesa és la prosa amb què exposa els seus interessos. Hi ha un moment en què planteja una definició del terme *talent*: "En provençal o llemosí antic, *talent* significava desig, anhel, inclinació. En Dante, *talento* significa luxúria. El canvi de significat de la paraula indica que el que crea la capacitat d'escriure o de pintar és el desig ardent de fer-ho". En un altre fragment, ben a prop de l'aforisme, anota: "Només es pot escriure gran poesia amb la convicció absoluta de la seua importància". Mentre ens parla de novel·listes anglosaxons, no s'està de concloure: "La literatura, afable i reposada, al final sempre guanya". Som a prop de la poesia com a ideologia, amb el llistó estètic alt. *Pensaments en una estació seca* és un llibre per a tota la vida, dels que t'obren les idees. *

BATIBULL

Guillermo del Toro en català

¿Les històries de vampirs i de tota mena de monstres màllics han tornat a estar de moda, han passat de moda o són un subgènere del cinema? No és el mateix el *Dràcula* de Coppola que els films de sèrie B de Paul Naschy fent d'home-llop, que tant ens van fer disfrutar i patir quan érem nanos. Un dels renovadors del gènere fantàstic i del terror és el realitzador de Jalisco Guillermo del Toro (Guadalajara, 1964). Autor de pel·lícules com *El espinazo del diablo*

Guillermo del Toro escriu a quatre mans amb Chuck Hogan

i *El laberinto del fauno*, el mexicà no ha deixat indiferent a ningú.

Les escenificacions i els clímax dels films són alguns dels punts forts de la seva peculiar manera d'observar la irrealitat. Acompanyat de l'escriptor Chuck Hogan -autor de *bestsellers*, guanyador del prestigiós premi Hammett del 2005 i elogiat per Stephen King-, han creat la novel·la *Nocturna* (Suma de Lletres), que apareix en català traduïda per Santiago Ochoa.

Nocturna és una alegoria del mal i la seva repercussió en la societat actual. Està escrita amb nervi, com si la velocitat de la gran metròpoli, Nova York, infectés l'obra. Un avió procedent de Berlín aterra a l'aeroport John Fitzgerald Kennedy de Nova Jersey amb uns viatgers assedegats de sang. A partir d'aquí l'epidèmia s'estendrà per Manhattan sense rumb i a una velocitat diabòlica, a la mateixa que avança un *thriller* gòtic adaptat al temps de la neurosi.

Novel·la de terror estresada, *Nocturna* m'ha recordat Anne Rice i Stephen King, però també les divertides sàtires de Pep Blay, com *Vampíria Sound*, en què la crònica vampírica es mou en les territoris entre el sexe i la malaltia. A *Nocturna* el fenomen gòtic es barreja amb els microcosmos barrocs de Guillermo del Toro. Els decorats de les seves pel·lícules i el maquillatge de les seves criatures són aquí la recerca de sang, una transfusió literària.